

HRVATSKO
KATOLICKO
SVEUČILIŠTE
ZAGREB
UNIVERSITAS
STUDIORUM
CATHOLICA
CROATICA
ZAGREBIA

Detaljni izvedbeni plan

Akadska godina:
2024/2025

Semestar:
Zimski semestar

Studiji:

Povijest (R) (izborni)
Komunikologija (R)
(izborni)
Psihologija (R)
(izborni)
Sestrinstvo (R)
(izborni)
Sociologija (R)
(izborni)
Sestrinstvo (I)
(izborni)
Program za stjecanje
kompetencija
nastavnika - Model A
(R) (izborni)

Godina studija:
1

I. OSNOVNI PODACI O PREDMETU

Naziv kolegija: Ideologija i praksa komunizma u povijesnoj perspektivi

Status kolegija:
Obvezni

ECTS bodovi: 4.00

Ukupno opterećenje kolegija

Vrsta nastave

Ukupno sati

Predavanje

30

Seminar

15

Mjesto i vrijeme održavanja nastave: HKS - prema objavljenom rasporedu

II. NASTAVNO OSOBLJE

Nositelj kolegija

Ime i prezime: Mihaljević Josip

Akademski stupanj/naziv:

Kontakt e-mail:
jmihaljevic@isp.hr

Telefon:

Suradnici na kolegiju

III. DETALJNI PODACI O PREDMETU

Opis kolegija

Glavni cilj predmeta je stjecanje znanja i vještina potrebnih za razumijevanje fenomena komunizma. Osnovni pristup na kolegiju temeljit će se na povijesnim znanostima, a koristit će se i neki rezultati i pristupi drugih srodnih disciplina, prvenstveno filozofije, sociologije i politologije. Fenomen komunizma analizirat će se od njegovih filozofskih ishodišta u 19. stoljeću, preko različitih varijacija komunističkih ideologija, pokreta i režima, a predstaviti će se i značenje koje komunizam ima u današnjem svijetu. U radu kolegija studente će se poticati na samostalno artikuliranje stavova, unaprjeđenje kritičkog razmišljanja te stjecanje vrijednosnih stavova prema totalitarnim ideologijama i njihovim povijesnim artikulacijama.

Banac, Ivo. Sa Staljinom protiv Tita. Informbirovski rascjepi u jugoslavenskom komunističkom pokretu. Zagreb: Globus, 1990.

Brown, Archie. The rise and fall of communism. London: Vintage Books, 2010.

Che Guevara, Ernesto. Sjećanja na Kubanski revolucionarni rat. Zagreb: Profil multimedija, 2011.

Coltman, Leycester. Stvarni Fidel Castro. Zagreb: Naklada Ljevak, 2005.

Courtois, Stéphane. Komunizam i totalitarizam. Zagreb: Alfa, 2011.

Courtois, Stéphane et al. (ur.) Crna knjiga komunizma: zločini, teror, represija. Zagreb: Politička kultura / Golden marketing, 1999.

De Benoist, Alain. Komunizam i nacizam: 25 oglada o totalitarizmu u XX. stoljeću (1917.-1989.); prevela Ivana Barišić. Zagreb: Z. Hasanbegović, 2005.

Duda, Igor. Pronađeno blagostanje: svakodnevni život i potrošačka kultura u Hrvatskoj 1970-ih i 1980-ih. Zagreb: Srednja Europa, 2010.

Đilas, Milovan. Nova klasa: kritika savremenog komunizma. Zagreb: Feniks knjiga, 2010.

Fowkes, Ben. The rise and fall of communism in Eastern Europe. Basingstoke ; London : Macmillan Press, 1995.

Furet, Francois. Prošlost jedne iluzije : ogled o komunističkoj ideji u XX. stoljeću. Zagreb: Politička kultura, 1997.

Garton Ash, Timothy. Mi građani: revolucije 1989.: svjedočanstva iz Varšave, Budimpešte, Berlina i Praga. Zagreb: Novi Liber, 1993.

Holzer, Jerzy. Komunizam u Europi: povijest pokreta i sustava vlasti. Zagreb: Srednja Europa, 2002.

Jandrić, Berislav. Hrvatska pod crvenom zvijezdom: Komunistička partija Hrvatske 1945.-1952.: Organizacija, uloga, djelovanje. Zagreb: Srednja Europa, 2005.

Klasić, Hrvoje. Jugoslavija i svijet 1968. Zagreb: Naklada Ljevak, 2012.

Koenen, Gerd. Što je bio komunizam? Zagreb: Durieux, 2011.

Konkvest, Robert. Čemerna žetva: sovjetska kolektivizacija i teror gladi. Beograd: "Filip Višnjić", 1988.

Kurlansky, Mark. 1968 –Godina koja je uzdrmala svijet. Naklada Ljevak, 2007.

Lenjin, Vladimir Il'ič Ul'janov. Država i revolucija: učenje marksizma o državi i zadaće proletarijata u revoluciji (prev. Rodoljub Čolaković). Beograd: Kultura, 1947.

Marcelić, Jasna; Lipovac, Marijan. Václav Havel: Politička biografija. Zagreb: Hrvatsko-češko društvo; Srednja Europa, 2018.

Marx, Karl; Engels, Friedrich. Komunistički manifest. Zagreb: Naklada Pavičić, 2010.

Mazower, Mark. Mračni kontinent: Europsko dvadeseto stoljeće. Zagreb: Prometej, 2004. (str. 241.-273., 345.-375.)

Mrkoci, Vladimir. Kratka povijest komunizma (za nekomuniste). Zagreb: Naklada Pavičić, 2017.

Obradović, Marija. „Narodna demokratija“ u Jugoslaviji 1945-1952. Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije, 1995.

Overy, Richard J. Diktatori. Zagreb: Naklada Ljevak, 2005.

Pleterski, Janko, et al. Povijest Saveza komunista Jugoslavije. Beograd: Izdavački centar Komunist / Narodna knjiga / Rad, 1981.

Pons, Silvio; Service, Robert (ur.). A dictionary of 20th-century communism. Princeton; Oxford: Oxford University Press, 2010.

Riklin, Mihail. Komunizam kao religija: intelektualci i oktobarska revolucija. Zaprešić: Fraktura, 2010.

Sedmi Kongres Saveza komunista Jugoslavije. Beograd: Kultura, 1958.

Smith, Stephen A. (ur.). The Oxford handbook of the history of communism. New York: Oxford University Press, 2014.

Spehnjak, Katarina. Javnost i propaganda: Narodna fronta u politici i kulturi Hrvatske 1945. – 1952. Zagreb: Dom i svijet, 2002.

Kos-Stanišić, Lidija. "Adios Fidel, povijest će te osloboditi!." Političke analize 7, br. 28 (2016): 35-39.

Todorova, Maria (ur.). Remembering communism: genres of representation. New York: Social Science Research Council, 2010.

Wheen, Francis. Marxov Kapital. Zagreb: Srednja Europa, 2009.

Yekelchik, Serhy. Stalin's Citizens: Everyday Politics in the Wake of Total War. New York: Oxford University Press, 2014.

Young, Glennys. The communist experience in the twentieth century: a global history through sources. New York; Oxford: Oxford University Press, 2012.

Obveze studenata

Obvezna	1. Opisati osnovne probleme interpretacije komunizma kao povijesne pojave. 2. Vrednovati dosadašnje historiografske napore u prikazivanju povijesti komunizma. 3. Interpretirati pojedine važnije izvore i literaturu za povijest komunizma. 4. Objasniti nužnost interdisciplinarnoga promatranja komunizma kao transnacionalnog povijesnog fenomena. 5. Održati jasno i strukturirano usmeno izlaganje. 6. Pridržavati se etičkih načela u radu.
Dopunska	Pipes, Richard. Komunizam: Povijest intelektualnog i političkog pokreta. Zagreb: Alfa, 2006.
<i>Način ispitivanja i ocjenjivanja</i>	
Način polaganja ispita	<p>Brojčana ljestvica ocjenjivanja studentskog rada:</p> <p>dovoljan (2) – 50–64,9%</p> <p>dobar (3) – 65–79,9%</p> <p>vrlo dobar (4) – 80–89,9%</p> <p>izvrstan (5) – 90% i više</p> <p>Način stjecanja ocjene:</p> <p>a) Nastavne aktivnosti – 70% ocjene</p> <ul style="list-style-type: none"> • seminarske obveze – 20% • 1. kolokvij – 25% • 2. kolokvij – 25 % <p>b) Završni ispit – 30% ocjene (za prolaz je nužno riješiti 50% ispita)</p> <ul style="list-style-type: none"> • usmeni ispit – 30%

Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava za prijenos bodova	VRSTA AKTIVNOSTI	ECTS bodovi - koeficijent opterećenja studenata	UDIO Ocjene (%)
	Pohađanje nastave	1.2	0
Kolokvij-međuispit	0.7	25	
Kolokvij-međuispit	0.7	25	
Seminarska aktivost i izlaganje	0.6	20	
Ukupno tijekom nastave	3.2	70	
Završni ispit	0.8	30	
UKUPNO BODOVA (nastava+zav.ispit)	4	100	

IV. TJEDNI PLAN NASTAVE

Predavanja

#	Tema
1	Uvodno predavanje
2	Ishodišta komunizma i stvaranje socijalističkih pokreta
3	Komunistička misao nakon Karla Marxa
4	Komunizam u prvoj polovici 20. stoljeća
5	Komunizam u ratu
6	Stvaranje željezne zavjese i država „narodne demokracije“ nakon Drugog svjetskog rata
7	1. kolokvij
8	Rascjep komunističkog monolita: od Informbiroa do traženja novih putova u komunizam
9	Različiti modeli komunističkog osvajanja vlasti
10	Pokušaji reformi u komunizmu i raspad komunističkog sustava u Europi
11	Komunizam na Zapadu, komunizam danas i problemi interpretacija
12	Komunizam i religija
13	Živjeti u komunizmu
14	2. kolokvij
15	Završno predavanje

Seminari

#	Tema
1	Uvodni seminar
2	Komunistički manifest
3	Država i revolucija
4	Završni seminar
5	Diktatori
6	Rezolucija informbiroa
7	1. kolokvij
8	Nova klasa
9	Kastrizam
10	Prošlost jedne iluzije
11	Komunizam i totalitarizam
12	Komunizam kao religija
13	Povijest komunističke svakodnevice
14	2. kolokvij